

Asia: VN/18098/2025

Lausuntopyyntö: Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi lapsen erityisestä suojelusta ja siihen liittyviksi laeiksi

Taustatiedot lausunnonantajalta

Edustan

Hyvinvointialue, Helsingin kaupunki tai HUS

Lausunnonantajan lausunto

1. Onko ehdotus kokonaisuudessaan kannatettava?

Osittain

Perustelut tiiviisti

Suhde mahdollisesti muuttuvaan sosiaalihuoltolakiin vaatii täsmentämistä ja selkeyttämistä. Kodin ulkopuolelle sijoittamista koskevaan päätöksentekoon ja tämän myötä sosiaalityöntekijän virkavastuuseen toivotaan tehtävän tarkennuksia.

2. Vastaavatko ehdotukset esityksen tavoitteita?

Osittain

Perustelut tiiviisti

Lainsäädäntöjen selkeyttäminen jää keskeneräiseksi ja osin sekavaksi. Erityisesti lastensuojelun avohuollon kokonaisuus vaatii täsmentämistä esitetyn sosiaalihuoltolain muutoksen kanssa.

Lakiesityksessä esitetyt kustannussäästövaikutukset ovat epärealistisia.

3. Mikä seuraavista vaihtoehtoista olisi mielestänne tarkoituksenmukaisin tapa järjestää sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain välinen rajapinta? Valitkaa yksi ja perustelkaa vastauksenne.

Sosiaalihuollon palvelu-uudistustyöryhmän ehdottama laaja uudistaminen (ks. HE-luonnoksen kohta 5.1.1.)

Perustelut tiiviisti

Lastensuojelun avohuollon ja jälkihuollon työskentelyn sekä näitä koskevien palvelujen sijoittuminen kokonaisuudessaan sosiaalihuoltolakiin selkeyttäisi esitettäviä lakeja, palvelujen organisoitumista sekä asiakkaiden kanssa työskentelevien ammattilaisten toimintaa. Myös asiakkaille noudatettavan lainsäädännön toivotaan olevan jatkossa mahdollisimman selkeä.

Järkevintä olisi ollut, että lainsäädäntöä olisi muutettu suoraan työryhmän esityksen mukaiseksi ja olisi otettu valmistelulle tämän edellyttämä lisäaika.

Nyt esitettävä lainsäädäntö (sosiaalihuoltolaki ja laki lapsen erityisestä suojelusta) aiheuttaa kentällä tulkintahaasteita eikä tosiasiallisesti muuta riittävässä määrin painopistettä raskaammista palveluista kevyempiin. Myös asiakasmitoituksen seuranta esitetyillä linjauksilla muotoutuu haasteelliseksi.

Olemme käsityksessä, että kaikkia tarvittavia muutoksia ei ennätetty valmistella kyseiseen hallituksen esitykseen ja että lakia lapsen erityisestä suojelusta tullaan muuttamaan vielä myöhemmässä vaiheessa. Hyvinvointialueille lainsäädännön muutos useassa eri otteessa aiheuttaa mm. päällekkäisiä ja kalliita muutostöitä asiakastietojärjestelmissä. Nämä osaltaan vesittävät sosiaalihuoltoon suunniteltujen kustannussäästöjen toteutumista.

Hallituksen esityksessä laiksi lapsen erityiseksi suojeluksi erityisesti pykälät 41-43 § kaipaavat selkeyttämistä ja rinnakkaista tarkastelua esitetyn sosiaalihuoltolain kanssa.

Arjen asiakastyöstä toivomme otettavan huomioon sen, että avohuollon palvelujen vastaanottaminen ja vaikuttava toiminta perustuu myös lastensuojelun asiakkuudessa siihen, että lapsi ja perhe on halukas ottamaan vastaan apua. Tästä syystä kahden eri rinnakkaisen avohuollon työskentelyn sijoittuminen kahteen eri lapsiperheiden sosiaalityön työskentelyä ohjaavaan lainsäädäntöön ei ole perusteltua.

Nykyinen ja hallituksen esityksen mukainen lastensuojelulain 7 § mahdollistaa lapsen tilanteen selvittämisen ilman huoltajan tai lapsen lupaa. Mikäli lapsen kasvuolosuhteista tai tämän omasta käytöksestä johtuen lapsi on erityisen suojelun tarpeessa eikä yhteistyöhalua työskentelyyn ole olemassa, voidaan tilannetta voimassa olevan lain mukaan selvittää ja samalla motivoida perhettä ottamaan vastaan apua. Mikäli lapsi on erityisen suojelun tarpeessa ja asianosaiset eivät halua ottaa vastaan apua turvatakseen lapsen kasvun ja kehityksen, olisi kodin ulkopuolinen sijoitus.

4. Lausuntopalaute lukuun 1 (Yleiset säännökset): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 1 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta.

Lakiesityksen suhde vammaispalvelulakiin ja terveydenhuollon palveluja ohjaaviin lakeihin on syytä määritellä selkeästi.

5. Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla muutoksella olevan lastensuojelun asiakkuuden alkamiseen ja päättymiseen?

Lastensuojelun asiakkuuden alkamista ja päättymistä koskeva pykälä 8 § on sinällään selkeä. Kuitenkin 8 §:n 1 momentissa mainitut lainsäädännön edellyttämät toimenpiteet ja niihin liittyen erityisesti 41-43 §:t edellyttävät tarkentamista.

Nykyisellä muotoilulla aiheutetaan tilanne, että lastensuojelun avohuollon asiakkuuden kriteerit jäävät liian väljiksi ja epäselviksi. Tämä edellyttää sen, että vähintäänkin lainsäädännön soveltamisohjeiden tulisi olla selkeitä. Arkityön näkökulmasta herää kysymyksiä esimerkiksi siitä, että vaihtuuko lapsen asiakkuus esimerkiksi perhekuntoutusjakson ajaksi ja myönnetäänkö kotiin annettavaa osavuorokautista perhehoitoa minkä lain perusteella.

6. Onko ehdotus lapsen asioista vastaavaa sosiaalityöntekijää koskevan asiakasmitoituksen joustavoittamisesta mielestänne kannatettava?

Kyllä

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Sääntelyn joustavoittaminen mahdollistaa asiakaslähtöisen työskentelyn jatkumisen myös tilanteissa, joissa työntekijän asiakasmitoitus hetkellisesti ylittyy. Sääntelyn muuttuminen vähentää asiakassiirtoja ja mahdollistaa suhdeperustaisen työskentelyn.

7. Onko ehdotus lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tehtävistä kannatettava?

Kyllä

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

8. Lausuntopalaute luvusta 3 (Lastensuojelun järjestäminen ja kustannusvastuu): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 3 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta sekä vaikutuksista.

Pykälään lisättäisiin maininta jälkihuollosta ja nuoren edusta. Mahdollistaisi poikkeuksien tekemisen täysi-ikäisten jälkihuollon järjestämisvastuuseen. Muutosta pidetään kannatettavana.

9. Lausuntopalaute luvusta 4: Onko ehdotus, jonka mukaan lupa lapsen tutkimiseen annettaisiin jatkossa hyvinvointialueen viranhaltijan päätöksellä hallinto-oikeuden sijaan, mielestänne kannatettava?

Kyllä

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Päätös lapsen tutkimisesta saadaan tarvittaessa nopeammin.

10. Selkiyttävätkö luvun 4 ehdotukset lastensuojelun päätöksentekosääntelyä?

Kyllä

Perustelut tiiviisti

-

11. Lausuntopalaute luvusta 5: Onko ehdotus edunvalvojan palkkioiden ja kulukorvausten rajaamisesta ja yhdenmukaistamisesta valtioneuvoston asetuksella mielestänne kannatettava?

Kyllä

Millaisia vaikutuksia (etenkin taloudellisia) arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

Muut mahdolliset huomiot lastensuojelun edunvalvontaa koskevasta sääntelykokonaisuudesta?

-

12. Muu lausuntopalaute luvusta 5 (Lapsen osallisuus): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 5 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta.

-

13. Lausuntopalaute luvusta 6 (Menettelysäännökset): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 6 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta.

Lainsäädäntö ei näyttäisi keventävän dokumentaatiota lastensuojelussa, jolloin lastensuojelussa ei myöskään saavuteta säästöjä suunnitellulla tavalla.

14. Lausuntopalaute luvusta 7 (Lastensuojelun avohuolto): Ovatko lastensuojelun avohuoltoa koskevat ehdotukset mielestänne kannatettavia?

Osittain

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Sääntely voi aiheuttaa toimeenpanovaiheessa sekavuutta sekä eri hyvinvointialueilla asuvien asiakkaiden epätasa-arvoista kohtelua. Tulkinnanvaraa aiheuttava esitys osin ylläpitää keinotekoisia raja-aitaa avopalveluina tarjottujen sosiaalihuolto- ja lastensuojelulain mukaisten auttamiskeinojen välillä eikä vähennä hallinnollista kuormaa.

Esitetään selkeytettävän aiemmin kohdissa 1-3 esitetyllä tavalla.

Mikäli avohuollon kokonaisuutta selkeytetään, tarvitaan lukuun 7 vain pykälät 44 ja 45 sekä viittaus sosiaalihuoltolain nojalla tarjottavaan sosiaalityön ja -ohjauksen palveluun sekä lapsiperhepalvelukokonaisuuteen. Esitetyn sosiaalihuoltolain 18 §:n lapsiperhepalveluista lapsen ja perheen on mahdollista saada nykyistä huomattavasti kattavammin ja räätälöidymmin lapsen kasvun ja kehityksen turvaavia palveluja ja taloudellista tukea.

Mikäli edellä kuvattu ei ole mahdollista, esitetään seuraavia muutoksia.

41 §:än esitetään lisättävän 2. momenttiin sana vakavasti. Tarkoituksenmukaista lienee se, että lapsen erityisestä suojelusta säätelevän lain piiriin kuuluvat vain ne lapset, joiden kasvu ja kehitys uhkaa vakavasti vaarantua. Lievemmissä tilanteissa lapsia ja perheitä kyetään auttamaan sosiaalihuoltolain mukaisella työskentelyllä ja palveluilla.

Lisäksi ehdotetaan kyseiseen 41 § 2. momenttiin lisättävän maininta, että lailla vastataan lapsen erityisen suojelun tilanteisiin silloin, kun lapsi tai tämän huoltaja vastustaisi lapsen kasvun ja kehityksen kannalta välttämättömän avun ja tuen vastaanottamista.

Sosiaalihuoltolain 18 §:n mukaisessa lapsiperhepalvelut –kokonaisuuden hallituksen esityksen perusteluteksteissä on kattavasti avattu mahdollisuuksia auttaa lapsia ja perheitä myös taloudellisesti nykyistä varhaisemmassa vaiheessa. Varsinaisessa pykälässä on kuitenkin viittaus lapsen erityisestä suojelusta annetun lain 43 §:n 2 momenttiin. Tarkoittaako tämä sitä, että taloudellista tukea voidaan myöntää vain niille lapsille ja heidän perheilleen, joilla on lastensuojelun asiakkuus? Tämä ei liene ole ollut lainsäätäjän ajatus, vaan tahtotila, että laajemmat taloudellisen tuen keinot olivat käytettävissä lasten ja perheiden auttamisessa jo ennen lastensuojelun asiakkuutta.

Sosiaalihuoltolain 18 § sekä lain lapsen erityisestä suojelusta 42 § ja 43 § kaipaavat selkeyttämistä. Lasten ja perheiden taloudellinen tukeminen tulisi olla mahdollista sosiaalihuoltolain perusteella, jolloin lapsen erityisestä suojelusta annetun lain 42 ja 43 § ovat taloudellista tukea koskevilta osiltaan tarpeettomat.

15. Lausuntopalaute luvusta 8 (Lapsen kiireellinen sijoitus): Onko kiireellisen sijoituksen jatkoa koskeva ehdotus (keston lyhentäminen 30 vuorokaudesta 14 vuorokauteen) mielestänne kannatettava?

Osittain

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Lapsen sijoitusaika usein levottomissa päivystysyksiköissä lyhenee, mikä on useimpien lasten edun mukaista. Päivystysyksikössä oleminen on usein lapselle kuormittavaa myös siitä syystä, että siihen sisältyy usein epätietoisuutta tulevasta. Epätietoisuutta sisältävän jakson lyheneminen on lapsen edun mukaista. Päivystysyksiköissä kyetään arvioimaan lapsen tarpeita kattavasti esitettyssä ajanjaksossa.

Valmistelevalta tahon näkökulmasta kiireellisen sijoituksen jatkoajan lyheneminen tarkoittaa, että mahdollisen huostaanoton valmistelu on aloitettava ensimmäisten 30 vrk:n aikana, koska esimerkiksi kuulemiskutsut on lähetettävä hyvissä ajoin. Huostaanottotilanteessa tarvittavien lausuntojen saamiseen ja asian valmisteluun aika on melko tiukka. Kokonaisuutena kuitenkin

kiireellisen sijoituksen keston lyheneminen pakottaa tehokkaaseen työskentelyyn heti sijoituksen alkaessa, mikä nähdään lapsen kannalta hyvänä. Tämä voi myös vähentää jatkopäätöksiä tilanteissa, joissa lapsi on palaamassa kotiin.

Välitön vaara kiireellisen sijoituksen perusteena korostuu, minkä pitäisi vähentää kiireellisiä sijoituksia. Sanamuotoa ja sen tulkintaa olisi kuitenkin hyvä täsmentää, jotta välittömän vaaran tulkinta olisi selkeä. Lainsäädäntöesitys selkeyttää myös tilannetta, jossa huostaanottohakemus on hallinto-oikeudessa ja tulee tarve lapsen kiireelliselle sijoitukselle.

Esitetään lisäksi, että 46 §:n toiseen momenttiin lisätään maininta, että kiireellinen sijoitus päättyy heti, kun välitön vaara poistuu. Mikäli tätä sanoitusta ei lisätä kyseiseen pykälään, on pelko, että lapsen tilannetta ei arvioida jatkuvasti välittömän vaaran näkökulmasta, jolloin sijoitukset kestävät eittämättä pidempään.

16. Lausuntopalaute luvusta 9 (Huostaanotto): Onko huostaanottoa koskeva ehdotus (50 §) mielestänne kannatettava?

Osittain

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Huostaanotto näyttäytyy lainsäädäntöesityksessä todellisena viimesijaisena vaihtoehtona, mitä pidetään erittäin hyvänä. Huostaanoton vaihtoehtona terveyspalveluiden rooli ja sijoitus läheisverkostoon korostuu, mikä ohjaa sellaisia lapsia, jotka eivät hyödy lastensuojelun sijaishuollosta, muiden palveluiden piiriin. Lapsen edun mukaisena vaihtoehtona läheisverkoston selvittäminen on tärkeää.

Läheisverkostosijoituksen ensisijaisuuden korostaminen voi muuttaa perhehoidon kohdentumista ja tukitarpeita. Läheisverkostojen osalta on kuitenkin hyvä tunnistaa ylisukupolvisuuden haasteet.

Lakiin tulisi kirjata selkeästi, että huostassapito tulee lopettaa, mikäli se ei ole lapsen edun mukainen, vaikka huostaanoton alkuperäiset syyt eivät olisikaan poistuneet.

Esitetään, että 51 §:n 1. momenttiin lisätään maininta, että huostaanottoa ja sijaishuoltoa koskevaan päätökseen tulee liittää 12 §:n mukaisen lastensuojelun asiantuntijaryhmän lausunto huostaanoton ja sijaishuollon välttämättömydestä. Tällä varmistetaan se, että monialaisen asiantuntijaryhmän asiantuntemusta hyödynnetään harkittaessa jokaista huostaanottopäätöstä tai -hakemusta. Asiantuntijaryhmän arviointi on tarpeen myös siksi, että järjestämisvelvollisille tulee näkyväksi mahdolliset haasteet terveydenhuollon palvelujen saatavuudessa.

17. Lausuntopalaute luvusta 10 (Kodin ulkopuolinen sijoitus): Onko kodin ulkopuolisten sijoitusten ja sijoituspaikkojen valvontaa koskevien säännösten täsmentäminen ja vastuunjaon selkeyttäminen ehdotetulla tavalla mielestänne kannatettavaa?

Kyllä

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Luvussa käytettävä termi kodin ulkopuolinen sijoitus saattaa jakaa sijaishuollossa olevien lasten mielipiteitä. Osa huostaanotetuista lapsista kokee sijaishuoltopaikan kodikseen ja sen ulkopuolella olemiseen tai sinne jäämiseen voi liittyä loukatuksi tulemisen tunteita. Termiä voisi vielä harkita. Voisiko esimerkiksi puhua vain sijoituksesta perhehoitoon tai laitoshoitoon?

18. Lausuntopalaute luvusta 11 (Laitoshoidto): Onko ehdotus lastensuojelulaitoksen asuinyksikön henkilöstömitoituksen täsmentämisestä ja osittaisesta joustavoittamisesta (ml. lapsikohtainen vähimmäismitoitus 1 työntekijä/lapsi sekä mahdollisuus suhteuttaa mitoitusta sijoitettujen lasten lukumäärään) mielestänne kannatettava?

Osittain

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Henkilöstömäärän suhteuttaminen sijoitettujen lasten lukumäärään on kannatettavaa, joskin suhteuttamisen vaikutus on vähäinen, sillä henkilöstömäärää ei ole sen kolmeen vuoroon jakautumisen vuoksi mahdollista vähentää enempää kuin lakiesityksessä on ehdotettu. Mikäli lapsia on perustason yksikössä vakituisesti vähemmän kuin seitsemän, se todennäköisesti tarkoittaa, että jollakin sijoitetuista lapsista on sellaisia erityistarpeita, jonka vuoksi katsotaan, ettei tavanomaisella henkilöstömitoituksella (1,0) kyetä vastaamaan seitsemän lapsen tarpeisiin. Näissä tilanteissa henkilöstömäärän vähentäminen ei ole lasten edun mukaista.

Uusien yksiköiden perustamisvaiheessa on usein tilanteita, jolloin lapsia on yksikössä vähemmän, esimerkiksi yksi tai kaksi. Näissä tilanteissa voi olla tilanteita, joissa lapsen edun mukainen hoito toteutuisi pienemmälläkin henkilöstömäärällä (esimerkiksi sillä, että yksi hoitaja on kerrallaan vuorossa).

Tyhjänä olevan asuinyksikön päivystäminen voisi olla mahdollista varalla olon avulla sekä niissä tilanteissa, joissa samalla tontilla on auki oleva asuinyksikkö, että niissä tilanteissa, joissa myös toinen asuinyksikkö on tyhjillään tai yksikkö käsittää vain yhden asuinyksikön.

Lisäksi on huomioitava, että tämän päivän lastensuojelulaitoksissa on erittäin vähän sellaisia lapsia, jotka ovat hoidettavissa lainsäädännön asettamalla minimi henkilöstömäärällä. Sellaiset lapset sijoittuvat lähtökohtaisesti perhehoitoon. Lastensuojelulaitoksiin sijoittuvilla lapsilla on sen kaltaisia ongelmia ja sen kaltaista rajoittamisen tarvetta, joka edellyttää samassa vuorossa useiden hoito- ja kasvatushenkilöstöön kuuluvien työntekijöiden läsnäoloa.

Tilanteita, joissa henkilöstömäärää voidaan suhteuttaa asiakasmäärään, on vähän, joten säästöjä, joita tämän avulla on esitetty saavutettavan, on vaikea nähdä todellisuudessa toteutuviksi. Lisäksi säästöjen kanavoiminen hyvinvointialueiden talouteen aiheuttaa omat haasteensa.

19. Onko ehdotus turvahenkilöä koskevaksi sääntelyksi, jossa turvahenkilön tehtävät ja toimivaltuudet erotetaan selvästi hoito- ja kasvatustehtävistä, mielestänne toimiva?

-

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

Sääntely tulee muuttamaan lastensuojelulaitosten henkilöstörakennetta siten, että ainakin osassa yksiköitä vuorossa on hoito- ja kasvatushenkilöstöön kuuluvia työntekijöitä ja turvahenkilöitä. Sikäli esitys on hyvä, että turvahenkilöt pystyttäisiin kouluttamaan erityisesti lastensuojelun tarpeisiin ja lastensuojelun erityisyyttä ymmärtämään.

Lakiluonnoksesta jää epäselväksi, että voidaanko lastensuojelulaitoksissa tulevaisuudessa enää käyttää vartijapalveluita ja jos niin missä määrin. Vai tarkoittaako luonnosesitys sitä, että jokaisella hyvinvointialueella tulisi olla omat turvahenkilöpalvelut, joista vastattaisiin turvapainikkeiden kutsuihin. Lisäksi henkilöstön voimankäyttö on syytä olla myös mahdollista tilanteissa, joissa turvahenkilö ei ole paikalla.

Turvahenkilöä koskeva tapahtumailmoituksen tekemisen velvoite lisää kirjaamiseen kuluvaa aikaa.

Jollakin tavalla lastensuojelulaitosten turvallisuuteen vaikuttavista asioista tulee joka tapauksessa säätää. Lastensuojelulaitoksiin sijoitettavat lapset ovat yhä haasteellisempia eikä tämä lakiesitys tule haasteellisuutta vähentämään vaan asemoi lastensuojelulaitokset entistä selvemmin harvempien, vakavampien ja raskaampien tilanteiden hoitajiksi. Lastensuojelulaitoksilla tuleekin olla mahdollisuus asettaa lapsille rajat ja rajoja asettavien työntekijöiden turvallisuus tulee kyetä tavalla tai toisella turvaamaan.

Turvahenkilö voisi turvata sijaishuoltopaikasta luvatta poistuneen lapsen kiinniottoa, voisi turvata pääsyn asuntoon lapsen kiinniottamiseksi ja palauttamiseksi sekä lapsen kuljettamista takaisin sijaishuoltopaikkaan. Tämä olisi hyvä muutos, vähentäisi poliisin virka-avun tarvetta ja parantaisi mahdollisuuksia lapsen palauttamiseen sijaishuoltopaikkaan. Poliisin virka-avun saamisessa paikalle aiheuttaa ajoittain viivettä, jonka vuoksi kiinni ottaminen epäonnistuu.

20. Lausuntopalaute luvusta 12 (Lapsen erityistä suojelua turvaavat rajoitukset sijaishuollon aikana): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 12 säännöksistä 90 § (yhteydenpidon rajoittaminen) ja 93 § (henkilöntarkastus) ja niiden käytännön toimivuudesta ja vaikutuksista.

Esitettyjä muutoksia koskien yhteydenpidon rajoittamista ja henkilöntarkastusta pidetään tarpeellisina.

21. Lausuntopalaute luvusta 13 (Jälkihuolto): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 13 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta.

110§ perusteella hyvinvointialueen on järjestettävä lapselle tai nuorelle tämän luvun mukainen jälkihuolto 50 §:ssä tarkoitetun sijaishuollon päättymisen jälkeen. Jälkihuolto on järjestettävä myös 44 §:ssä tarkoitetun avohuollon tukitoimena tapahtuneen sijoituksen päättymisen jälkeen, jos sijoitus on kestänyt yhtäjaksoisesti vähintään puoli vuotta ja kohdistunut lapseen yksin. Lapsella ja nuorella on oikeus jälkihuoltoon myös silloin, kun lapsi ja nuori on sosiaalihuollon asiakkaana eikä lastensuojelun asiakkuutta ole. Päätöksen antamisesta säädetään sosiaalihuoltolaissa. Edellä mainitun pykälän tekstin perusteella jälkihuolto-oikeuden muodostumista ei nähdä selkeänä erityisesti silloin, kun lapsi on sosiaalihuoltolain asiakkaana. Sosiaalihuoltolain osalta ei ole säädetty ajallista asiakkuuden kestoa, eikä sosiaalihuoltolain perusteella järjestettyjen palveluiden laadun vaikutusta jälkihuolto-oikeuden muodostumiseen.

Harkinnan varaisen jälkihuollon poistamisella ei katsota olevan suurta vaikutusta, koska sitä on käytetty vähän. Asiakkaiden tuen tarpeeseen on mahdollista vastata sosiaalihuoltolain mukaisilla täysi-ikäisten sosiaalipalveluilla.

Asumisen ja toimeentulon turvaaminen (112§) jälkihuollossa nähdään erityisen tärkeänä ja pidetään hyvänä, että esityksen mukaan tähän ei olisi tulossa muutosta.

22. Lausuntopalaute luvusta 17 (Voimaantulo): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita voimaantuloa koskevista säännöksistä ja niiden vaikutuksista.

Uuden lainsäädön voimaantulo kesken toimintavuoden aiheuttaa merkittäviä käytännön haasteita hyvinvointialueille ja tosiasiallisesti tilanteen, että esimerkiksi tarvittavat organisaatio-, kustannuspaikka- ja järjestelmämuutokset tehdään vasta seuraavan vuoden alusta lukien.

Selkeintä olisi, että esitettävä lainsäädäntö ja sosiaalihuoltolaki tulisivat voimaan 1.1.2028 lukien.

23. Lausuntopalaute ehdotuksesta koskien lisärahoitusta tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVA) turvaamiseksi yksityisissä koulukodeissa ja Valtion koulukodeissa: Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita TUVA-koulutuksen rahoitusta koskevasta säännöksestä ja sen vaikutuksista.

-

24. Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotuksen taloudellisista vaikutuksista?

Ei.

25. Millaisia taloudellisia vaikutuksia arvioitte ehdotuksen 38 §:n 3 momentilla mahdollisesti olevan?

Esityksellä arvioidaan olevan taloudellisia vaikutuksia. Lapsen sijoittaminen läheisverkostoon vaatii usein suurempia tukitoimia kuin sijoittaminen muutoin perhehoitoon, mikä nostaa sijoituksen

kustannuksia. Toisaalta taloudelliset vaikutukset ovat tukitoimista huolimatta isoja, mikäli lapsi onnistutaan sijoittamaan laitoshoidon sijasta läheisverkostoon. Perhehoidon kustannusten arvioidaan olevan noin kolmasosa laitoshoidon kustannuksista.

Jälkihuolto-oikeuden muodostuminen sosiaalihuoltolain 5a§ perusteella asiakkaana oleville / olleille lapsille ja nuorille ilman rajauksia liittyen myönnettyihin palveluihin tai niiden ajalliseen keston saattaa lisätä merkittävästi jälkihuoltoasiakkaiden määrää ja resurssien tarvetta.

26. Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotuksen muista vaikutuksista?

-

27. Vapaamuotoiset huomiot

Lakiluonnoksessa ei ole mainintaa sijaishuollon aikaisista tukitoimista (esim. taloudellinen tuki ja valvotut/ tuetut tapaamiset). LVV:n linjauksen mukaisesti nykyisin 54 §:n perusteella ei voi järjestää esim. valvottuja tapaamisia. Jos tulkinta on sama lakiluonnoksen § 65:n osalta, niin minkä pykälän perusteella valvottujen tapaamisten järjestäminen sijaishuollossa olevalle lapselle on mahdollista?

Kuivasto Anton

Pirkanmaan hyvinvointialue - Taru Kuosmanen, sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja